

Autoimuninis hepatitis (AIH)

1) Kas yra AIH?

AIH yra reta autoimuninė kepenų liga. Žmonių, sergančių AIH, imuninė sistema klaidingai puola paties organizmo kepenų ląsteles, sukeldamas pažeidimą ir uždegimą.

2) Kas suserga AIH?

AIH galima susirgti kokiame amžiuje. AIH dažniau serga moterys nei vyrai.

3) Kodėl aš sergu AIH?

Priežastys dar nežinomos. Tyrimai rodo, kad kai kurie žmonės turi genetinį polinkį sirgti AIH. Ligos atsiradimą gali sąlygoti ne nuo žmogaus priklausantys veiksniai. Nepaisant šio genetinio polinkio sirgti AIH, yra tik labai maža rizika, kad artimieji taip pat susirgs AIH.

4) Kaip AIH diagnozuojama?

AIH gali išsivystyti lėtai, be jokių simptomų arba gali būti labai neišreikšti simptomai. Kai kuriems žmonėms, AIH gali vystytis greitai ir tais atvejais būtina hospitalizacija. Maždaug trečdaliui pacientų sunkus kepenų pažeidimas (kepenų cirozė) gali būti diagnozuojama diagnozės nustatymo metu.

Gali pasireikšti šie simptomai:

- nuovargis,
- pykinimas, diskomfortas pilve,
- sąnarių skausmas (dažniausiai susijęs su keliais sąnariais, be paraudimo ar patinimo),
- odos pakitimai (pvz., rausva delnų spalva),
- gelta (odos ar akių pageltimas) ir tamsus šlapimas (sunkiais atvejais).
-

Nėra jokių specifinių tyrimų, kurie pasakytų gydytojui, kad sergate AIH. Ligos diagnozė nustatoma atlikus kraujo tyrimus ir kepenų biopsiją.

Kraujo tyrimai

Jeigu sergate AIH, tikėtina, kad Jums gali būti padidėjusi:

- Aspartataminotransferazė (AST)/Gliutamato-Oksalacetat-transaminazė (GOT) (rodo kepenų pažeidimą)
- Alaninaminotransferazė (ALT)/gliutamat-Pyruvat-transaminazė (GPT) (rodo kepenų pažeidimą)
- Imunoglobulinas G (IgG) (rodo kepenų uždegimą)

Be to, jums gali būti nustatyti autoantikūnai, ypač antinukleariniai antikūnai (ANA), antikūnai prieš lygiuosius raumenis (anti-SMA), antikūnai prieš tirpius kepenų /kepenų-kasos antigenus (anti- SLA/LP) ir (arba) kepenų/inkstų mikrosominiai antikūnai (anti- LKM).

Kepenų biopsija

Kepenų biopsija yra svarbus tyrimas, kad patvirtinti AIH diagnozę, nustatyti kepenų pažeidimo sunkumą ir paneigti kitas kepenų ligas.

Kepenų biopsija atliekama naudojant ultragarsą, kad nustatyti tikslią biopsijos vietą. Naudojamas vietinis nuskausminimas. Tyrimo metu paimamas mažas kepenų audinio gabalėlis ir išsiunčiamas ištyrimui

Kitas būdas atlikti kepenų biopsiją yra transjugulinė intervencijos – mažas kateteris įvedamas į kaklo veną ir stumiamas į vieną iš kepenų venų. Tokiu būdu paimamas mažas kepenų audinio gabalėlis.

Po biopsijos Jums reikės keturias-šešias valandas gulėti ant dešinio šono. Gali tekti vieną naktį praleisti ligoninėje, siekiant įsitikinti, kad po procedūros nekraujuojate. Po bet kokios kepenų biopsijos yra nedidelė kraujavimo rizika, todėl gydytojas aptars su Jumis šios procedūros naudą ir riziką.

5) Ką gali padaryti mano gydytojas?

Kepenų uždegimui kontroliuoti ir imuninės sistemos aktyvumui mažinti gydytojas paskirs vaistų derinį, įskaitant kortikosteroidus (pvz., prednizoloną) ir imunosupresantus (pvz., azatiopriną).

Į kortizoną panašus vaistas budezonidas taip pat gali būti naudojamas gydymui. Budezonidas yra metabolizuojamas labai greitai kepenyse, todėl jis turi mažiau šalutinių poveikių. Tačiau jis negali būti skiriamas pacientams, kuriems jau nustatyta kepenų cirozė.

Azatioprinas padeda sumažinti steroidų dozes ir ilgai slopinti kepenų uždegimą.

Laikui bėgant gydytojas pakoreguos vaisto dozes, kad sumažintų šalutinį poveikį ir pasiektų ilgalaikio gydymo sėkmę.

AIH vaistai yra veiksmingi, jei naudojami teisingai. Tačiau vaistai gali sukelti šalutinį poveikį, pavyzdžiui, pykinimą. Svarbu, kad vartotumėte visus vaistus taip, kaip paskirta, ir nedelsdami aptartumėte bet kokį šalutinį poveikį su savo gydytoju, kad būtų galima apsvaistyti kitą gydymą ar koreguoti vaistų dozes. **Svarbu nenutraukti ar nekeisti vaisto dozės nepasitarus su gydytoju.** Tai gali sukelti ligos reaktyvaciją su fibrozės (randų) formavimusi kepenyse (kepenų cirozė).

Daugumai žmonių, sergančių AIH, šiuos vaistus gali tekti vartoti visą gyvenimą ir jaustis labai gerai. Tačiau nedaugeliui žmonių kepenų pažeidimas pablogėja ir reikia persodinti kepenis.

Jei manote, kad Jums reikia šiek tiek psichologinės pagalbos, pasitarkite su gydytoju apie paslaugas, kurios gali būti prieinamos Jums.

Tolesnė priežiūra

Reikia reguliariai (kas 3-6 mėnesius ar dažniau) stebėti Jūsų kraujo tyrimus.

Kepenų sustandėjimui įvertinti gali būti naudojama elastografija (Fibroscan®).

Informacinis lapelis apie ligas pacientams

„Autoimuninis hepatitis (AIH)“

Europos retų kepenų ligų referencijos tinklas (ERN RARE-LIVER)

Odos priežiūra

Reikia naudoti apsaugą nuo saulės. Reikalingas reguliarus dermatologinis patikrinimas dėl galimo odos vėžio.

Kaulų tankio tyrimas atliekamas, kadangi kai kurie AIH gydymui skiriami vaistai gali turėti įtakos kaulų tankiui.

Įspėjamieji požymiai

Jeigu Jūsų oda ar akių baltymai pagelsta (gelta), nedelsdami kreipkitės į gydytoją.

6) Ar man reikia specialios dietos?

Sergant AIH, specialios dietos nėra. Mes rekomenduojame valgyti sveiką, gerai subalansuotą maistą. Nevartokite jokių papildų prieš tai nepasitarę su gydytoju.

7) Ar galiu turėti šeimą?

TAIP. Jeigu esate moteris ir norite turėti vaikų, pasitarkite su gydytoju, kad būtų galima tinkamai kontroliuoti nėštumą.

8) Skiepijimas

Rekomenduojami skiepai nuo virusinio dėl skiepų negyva vakcina nuo juostinės pūslelinės (*herpes zoster*). Rekomenduojame, kaip galima anksčiau kiekvieną rudenį, skiepytis nuo gripo. Negalima AIH sergančių pacientų, kuriems gydomi imunosupresiniais vaistais, skiepyti gyvosiomis vakcinomis.

9) Ar AIH yra infekcinė liga?

Ne. AIH yra autoimuninė liga. Ji nėra užkrečiamas, ja neužsikrečiama.

10) Kaip man rasti specialistą?

AIH yra reta kepenų liga, todėl ne kiekvienas gydytojas turi AIH gydymo patirties. AIH turi gydyti specialistas, turintis AIH gydymo patirties. Kai kurios ligoninės priklauso nacionaliniam retų kepenų ligų tinklui ir (arba) visos Europos retų kepenų ligų referencijos tinklui (ERN RARE-LIVER). Tai reiškia, kad ligoniai, kurie gydomi tinklo ligoninėse, gali pasinaudoti specialistų, dirbančių kitose tinklo ligoninėse, patirtimi. Daugiau informacijos apie ERN RARE-LIVER rasite <https://rare-liver.eu/>

11) Ieškokite informacijos ir palaikymo

Spauskite nuorodą „pacientai“ ERN RARE-LIVER interneto svetainėje (<https://rare-liver.eu/>).

Atsakomybė

Mūsų svetainėje suinteresuotiems skaitytojams nemokamai pateikta naujausia informacija ir apžvalga apie galimas ligas ir jų gydymo galimybes. Ši informacija jokių būdu negali pakeisti gydytojų konsultacijų, atliktų tyrimų ir nustatytos diagnozės.